

EXPUNERE DE MOTIVE

Prezenta propunere legislativă **dă posibilitatea asociațiilor și fundațiilor legal constituite potrivit legii să înființeze și organizeze activități permanente de arbitraj instituționalizat.**

În 2024, prin Decizia nr. 10/2024, pronunțată de Înalta Curte de Casație și Justiție într-un recurs în interesul legii, s-a statuat că organizațiile **non-guvernamentale pot include în statutul lor organizarea de activități specifice arbitrajului instituționalizat numai dacă sunt autorizate potrivit legii.** În realitate, însă, în prezent doar pe lângă Camerele de Comerț și Industrii, Camerele Notarilor Publici, Barouri, pe lângă Oficiul Român pentru Drepturile de Autor și în cadrul Casei Naționale de Asigurări de Sănătate, se poate organiza arbitrajul instituționalizat. Acest lucru determină o restrângere evidentă a acitivității arbitrajului permanent, care creează neajunsuri sistemice majore: aglomerarea instanțelor de judecată; lipsa atractivității arbitrajului (și a mecanismelor alternative de soluționare a diferendelor) în rândul populației; juridicizarea conflictelor sociale, etc.. Pentru a contracara dezavantajele unui sistem hiper-juridicizat, propunerea de față lărgeste sfera entităților care pot organiza arbitrajul instituționalizat.

Decizia nr. 10/2024 s-a bazat pe interpretarea că art. 616 alin. (1) din Codul de procedură civilă ar enumera limitativ entitățile care pot organiza arbitraj instituționalizat, iar sintagma „organizație neguvernamentală de interes public” nu se suprapune noțiunilor utilizate de Ordonanța Guvernului nr. 26/2000. Instanța a concluzionat că expresia „în condițiile legii” prevăzute de codul de procedură civilă implică existența unei prevederi legale speciale de autorizare a entității care organizează arbitrajul instituționalizat. Această interpretare, obligatorie pentru instanțe *de lege lata*, pune în evidență imprecizia textului legal, iar nu imposibilitatea de principiu a opțiunii legislative contrare căci ÎCCJ nu se pronunță asupra soluției normative de politică arbitrală. De altfel, chiar în motivare se pornește de la constatarea caracterului „imprecis și lipsit de rigoare” al definiției legale a arbitrajului instituționalizat și de la existența unei practici judiciare neunitare generate de formularea actuală a art. 616 alin. (1). Din aceasta rezultă că, intervenția Parlamentului valorifică funcția legislativă de consacrare a unei opțiuni legislative clară și neechivocă și nu contrazice funcția jurisdicțională a recursului în interesul legii – care se fundamentează pe textul în vigoare la data analizei. Prin urmare, **soluția legislativă contrară celei pronunțate de Înalta Curte de Casație și Justiție, rămâne opțiunea Legiuitorului.**

Sub aspectul oportunității, arbitrajul jurisdicțional este un mecanism complementar justiției statale, apt să contribuie la soluționarea eficientă, specializată și confidențială a litigiilor, în acord cu exigențele unui stat de drept modern. Beneficiul sistemic este că arbitrajul reduce presiunea asupra instanțelor judecătorești, facilitând soluționarea cu celeritate a litigiilor și oferă o alternativă pentru materii juridice specializate prin utilizarea unor profesioniști în domeniul respectiv. Mai mult, arbitrajul reprezintă o procedură flexibilă, cu capacitate de răspuns rapid la nevoile părților, care permite o adaptare specifică la raportul juridic analizat. În același timp, arbitrajul se bazează pe respectarea contradictorialității, a dreptului la apărare și a imparțialității tribunalului arbitral, asigurând garanțiile fundamentale ale procesului echitabil.

În aceste condiții, extinderea explicită a sferei entităților care pot organiza arbitraj instituționalizat către asociațiile și fundațiile constituite potrivit legii valorifică un mecanism juridic deja reglementat și supus unor garanții procedurale eficiente. În numeroase domenii profesionale, economice, sportive, asociative ori tehnice, asociațiile și fundațiile reprezintă forme instituționale adecvate pentru organizarea mecanismelor specializate de soluționare alternativă a litigiilor, datorită expertizei sectoriale și a caracterului principal nepatrimonial al activității lor. Excluderea lor din sfera potențialilor organizatori ai arbitrajului instituționalizat, conduce la transferarea către instanțele judecătorești a unor litigii specializate care ar putea fi soluționate mai rapid și mai eficient în cadrul unor jurisdicții arbitrale organizate de entități cu competență tehnică în domeniul respectiv.

Pentru toate aceste considerente, este necesară intervenția Legiuitorului în extinderea cadrului arbitrajului instituționalizat prin consacrarea posibilității asociațiilor și fundațiilor legal constituite să poată înființa și organiza aceste forme de jurisdicție arbitrală permanentă.

Oana MURARIU - deputat USR

Brian CRISTIAN - deputat USR

Propunere legislativă pentru modificarea art. 616 din Legea nr. 134/2010 privind Codul de procedură civilă și completarea Ordonanței Guvernului nr. 26/2000 cu privire la asociații și fundații

Nr. crt.	Deputat/Senator	Grup Parlamentar	Semnătura
1.	GHEBA GIORGI-JORDAN STIAN		
2	GIURGIU ADRIAN	USR	
3	BOTEZ MIHAI-CATALIN	USR	
4.	ALIN SOOICA	USR	
5	Mihail Radu	USR	
6	Paraschivescu Ovidiu	USR	
7	Rusu Lucian	PDL	
8	PAUM CYNTHIA	USR	
9	CIRU BEACONU CUXANBIA	USR	
10	DUMAVA COSTEL	PSD	
11.	GEORGE JORDAN DAN		
12	MARKO ATTILA GABOR	UDMR	
13	POLYANNA HANGAN	USR	
14	MOLNAR ANDREA	UDMR	
15	LAGARI LIGIO-2006	UDMR	
16	ENE CORINA	PSD	
17	CORINA ATANASIU	USR	

Propunere legislativă pentru modificarea art. 616 din Legea nr. 134/2010 privind Codul de procedură civilă și completarea Ordonanței Guvernului nr. 26/2000 cu privire la asociații și fundații

Nr. crt.	Deputat/Senator	Grup Parlamentar	Semnătura
1	ALECSANDRU NICOLAE	USR	
2	Simona Ungureanu	USR	
3	GURGIU ADRIAN	USR	
4	GHEORGHIU ANDREI	USR	
5	COLIBAN ALLEN	USR	
6	PENDROIU VLAD	USR	
7	PLUJAR ANDREI	USR	
8	RIGMAN CIPRIAN	USR	
9	GHEORGHIU ANDREI	USR	
10	Morussi George	USR	
11	ECHER ANDREI	USR	
12	BLASA DANIEL	USR	
13	TAHAZA ȘTEFAN	USR	
14	Mircescu Noran	USR	
15	NEGOI EUGEN REMUS	USR	
16	Bulearca Teod	USR	
17	UABUHA DUMITRU	USR	
18	CAZAR TEODOR	USR	

asociații și fundații

[illegible]